

Länsi-Uudenmaan Ateistit ry:n tekemä rikosilmoitus 19.5.2011

PÄÄTÖS ESITUTKINNAN SUORITTAMATTA JÄTTÄMISESTÄ

1. RIKOSILMOITUS JA SEN KÄSITTELY

1.1. Rikosilmoitus

Länsi-Uudenmaan Ateistit ry on toimittanut pääesikunnalle 19.5.2011 päivätyn sähköpostiviestin, jossa on arvosteltu suomalaisen rauhanturvaajajoukon komentajana Tshadissa toimineen upseerin menettelyä, kun hän on esimiehenä käskenyt kirkkoon kuuluvia rauhanturvajoukon sotilaita näiden tahdon ja omantunnon vastaisesti jumalanpalveluksiin.

Tieto on viestin mukaan perustunut rauhanturvaajien erään yhdistyksen raportoimiin sotilaiden kertomuksiin.

Länsi-Uudenmaan Ateistit ry on viestissä paheksunut kyseisen komentajan tekoa ja pitää sitä ilmiselvänä rikoksena, josta on viipymättä nostettava syyte teon tehnyttä komentajaa kohtaan.

Viestin mukaan käsky ja sen noudattamisvaatimus on ilmiselvästi vastoin Suomen voimassaolevaa lakia. Suomen perustuslaissa on todettu, ettei kukaan ole velvollinen osallistumaan omantuntonsa vastaisesti uskonnon harjoittamiseen. Jumalanpalvelukset ovat viestin mukaan ilmiselvästi uskonnon harjoittamista.

Viestissä on lainattu nimeltä mainitsemattoman rauhanturvaajan kirjoitusta internetissä, jossa hän on todennut suomalaisia rauhanturvaajia pakotetun komentajan käskyllä osallistumaan viikottaiseen ja sunnuntaiseen jumalanpalvelukseen kiriisinhallintajoukossa Tshadissa. Rauhanturvaaja on pitänyt tätä pakottamista absurdina, mutta suoraa, selkeää käskyä vastaan ei voinut pullikoida. Hänen mukaansa oli pakko mennä kuuntelemaan "sanaa".

Tapahtuman on viestin mukaan vahvistanut myös rauhanturvajoukossa sotilaspappina toiminut Marko Sagulin internetblogissaan.

Viestin mukaan kyseessä on ollut vakava ja törkeä rikos, jonka tutkimista yleinen etu vaatii.

Länsi-Uudenmaan Ateistit ry:n tekemä rikosilmoitus 19.5.2011

PÄÄTÖS ESITUTKINNAN SUORITTAMATTA JÄTTÄMISESTÄ

1. RIKOSILMOITUS JA SEN KÄSITTELY

1.1. Rikosilmoitus

Länsi-Uudenmaan Ateistit ry on toimittanut pääesikunnalle 19.5.2011 päivätyn sähköpostiviestin, jossa on arvosteltu suomalaisen rauhanturvaajajoukon komentajana Tshadissa toimineen upseerin menettelyä, kun hän on esimiehenä käskenyt kirkkoon kuuluvia rauhanturvajoukon sotilaita näiden tahdon ja omantunnon vastaisesti jumalanpalveluksiin.

Tieto on viestin mukaan perustunut rauhanturvaajien erään yhdistyksen raportoimiin sotilaiden kertomuksiin.

Länsi-Uudenmaan Ateistit ry on viestissä paheksunut kyseisen komentajan tekoa ja pitää sitä ilmiselvänä rikoksena, josta on viipymättä nostettava syyte teon tehnyttä komentajaa kohtaan.

Viestin mukaan käsky ja sen noudattamisvaatimus on ilmiselvästi vastoin Suomen voimassaolevaa lakia. Suomen perustuslaissa on todettu, ettei kukaan ole velvollinen osallistumaan omantuntonsa vastaisesti uskonnon harjoittamiseen. Jumalanpalvelukset ovat viestin mukaan ilmiselvästi uskonnon harjoittamista.

Viestissä on lainattu nimeltä mainitsemattoman rauhanturvaajan kirjoitusta internetissä, jossa hän on todennut suomalaisia rauhanturvaajia pakotetun komentajan käskyllä osallistumaan viikottaiseen ja sunnuntaiseen jumalanpalvelukseen kiriinhallintajoukossa Tshadissa. Rauhanturvaaja on pitänyt tätä pakottamista absurdina, mutta suoraa, selkeää käskyä vastaan ei voinut pullikoida. Hänen mukaansa oli pakko mennä kuuntelemaan "sanaa".

Tapahtuman on viestin mukaan vahvistanut myös rauhanturvajoukossa sotilasappina toiminut Marko Sagulin internetblogissaan.

Viestin mukaan kyseessä on ollut vakava ja törkeä rikos, jonka tutkimista yleinen etu vaatii.

1.2. Rikosilmoituksen käsittely

Pääesikunta on asiakirjalla JH975/2011 siirtänyt asian käsittelyn Itä-Suomen Sotilasläänin Esikunnalle. Perusteena siirrolle on ollut se, että Pääesikunnan alustavan selvityksen mukaan arvostelu on kohdistunut nykyisin Itä-Suomen Sotilasläänin Esikunnan henkilöstöpäällikkönä toimivaan Matti Lampiseen, joka on toiminut Tshadissa toimineen suomalaisen kriisinhallintajoukon (SKJT) komentajana elo-syyskuussa 2009, jolloin rikosilmoituksen kohteena olevat tapahtumat ovat ilmeisesti tapahtuneet.

Pääesikunnan asiakirjan saapuessa Itä-Suomen Sotilasläänin Esikuntaan Lampinen on kuitenkin ollut ja on edelleen palveluksessa EUFOR LIBYA-operaation esikunnassa Roomassa. Tämän perusteella hänen toimivaltaisina kurinpitoesimiehinään toimivat tällä hetkellä Porin Prikaatin komentaja ja maavoimien komentaja.

Itä-Suomen Sotilasläänin Esikunta on asiakirjalla JH1164/19.7.2011 siirtänyt asian käsittelyn Maavoimien Esikuntaan.

1.3. Rikosilmoituksen johdosta hankittu selvitys

Rikosilmoituksen johdosta on hankittu everstiluutnantti Matti Lampisen kirjallinen lausunto, jonka hän on 5.7.2011 toimittanut sähköpostitse Maavoimien Esikuntaan.

Siinä hän on todennut toimineensa Tshadissa suomalaisen kriisinhallintajoukon komentajana ajankohtana, jota kantelukirjoituksessa on mitä ilmeisimmin tarkoitettu.

Palvelusaika kriisinhallintajoukossa muodostui tuolloin yhtäjaksoisesta neljän kuukauden jaksosta, jonka jälkeen oli Suomessa yhden kuukauden mittainen palautumisjakso. Neljän kuukauden jakso katsottiin palvelusajaksi 24/7 määritelmän mukaisesti.

Palvelus oli muodostunut partiointi- ja vartiointitehtävistä sekä saattueiden suojauksista.

Suomen osasto oli ryhmitettynä Goz Beidaan yhdessä irlantilaisten rauhan- turvaajien kanssa. Irlantilaiset muodostivat joukon pääosan ja he hallinnoivat majoitus- ja huoltoaluetta, jossa myös suomalaiset olivat ryhmitettyinä. Suomen osastolle oli käsketty tiettyjä vakioituja viikkopalvelustehtäviä, joihin oli osallistuttava, mikäli ei ollut erikseen käskettyjä muita tehtäviä. Yhtenä yhteisenä palveluksena oli jumalanpalvelus, joka pidettiin sunnuntaisiin. Se koski kaikkia kirkkoon kuuluvia ja oli kestoltaan noin 45 minuuttia.

Edellä mainittu käytäntö oli Lampisen mukaan perusteltu, koska suomalainen osasto oli pitkäkestoisessa tehtävässä syrjäisellä alueella, jossa henkinen huolto oli merkittävässä asemassa. Jumalanpalvelukseen osallistuminen oli osa tätä henkisen huollon kokonaisuutta.

Lampinen on edelleen todennut, että varusmiespalveluksessa on normaalina käytäntönä se, että kirkkoon kuuluvat osallistuvat jumalanpalveluksiin.

2. MAAVOIMIEN KOMENTAJAN PÄÄTÖS

2.1. Säädös- ja normiperusta

Suomen perustuslain (11.6.1999/31) 11 §:n mukaan jokaisella on uskonnon ja omantunnon vapaus. Uskonnonvapauslaissa (6.6.2003/453) on tarkemmin säädetty perustuslaissa säädetyn uskonnonvapauden käyttämisen turvaamisesta.

Yleisessä palvelusohjesäännössä, joka on tullut voimaan 1.7.2009, todetaan johdannossa, että normaalioloissa siinä olevia säännöksiä noudatetaan sekä kotimaan tehtävissä että soveltuvin osin myös kriisinhallintatehtävissä.

Yleisen palvelusohjesäännön kohdan 447 mukaan evankelisluterilaiseen kirkkoon tai ortodoksiseen kirkkokuntaan kuulumattomilla sotilailla on oikeus osallistua jumalanpalveluksiin ja hartaustilaisuuksiin. Niille, jotka eivät vakaumuksensa vuoksi osallistu jumalanpalveluksiin ja hartaustilaisuuksiin, on järjestettävä ohjattua elämäkatsomustietoon tai etiikkaan liittyvää ohjelmaa.

2.2. SKJT:n komentajan menettelyn oikeudellista arviointia

Puolustusvoimien kirkollisen koskevan ohjeistuksen ja käytännön nykytilaa on arvioitu eduskunnan oikeusasiamiehelle toimitetussa pääesikunnan lausunnossa AH11312/1.6.2011.

Pääesikunta on lausunnossaan todennut, että Yleisen palvelusohjesäännön kohta 447 on asiaa koskevan lainsäädännön ja puolustusvoimissa noudatettavan ohjeiston mukainen ja viittaa niihin, jotka eivät kuulu evankelisluterilaiseen kirkkoon tai ortodoksiseen kirkkokuntaan ja jotka Suomen perustuslain tarkoittamalla tavalla omantuntonsa vastaisesti eivät voi katsoa voitavansa osallistua uskonnonharjoittamiseen.

Edelleen pääesikunta on lausunnossa katsonut, että Puolustusvoimissa omaksuttu toimintatapa uskonnonharjoittamiseen liittyen on voimassa olevan lainsäädännön mukainen. Jokaisella on Puolustusvoimissa noudatettavan ohjeiston mukaan uskonnon ja omantunnon vapaus sekä jokaiselle turvataan oman uskonnon harjoittamisen oikeus. Ketään ei aseteta uskonnollisen tai muun vakaumuksen takia eriarvoiseen asemaan.

Edellä kerrotun perusteella SKJT:n komentajana toiminut everstiluutnantti Matti Lampinen on antaessaan käskyn kirkkoon kuuluvien kriisinhallintapalvelusta suorittavien sotilaiden osallistumisesta palvelustehtäväänään joukossa järjestettyihin jumalanpalveluksiin toiminut puolustusvoimissa voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti. Ohjeistus on edellä mainitussa pääesikunnan lausunnossa todettu voimassa olevan lainsäädännön mukaiseksi.

2.3. Päätös esitutkinnan suorittamatta jättämisestä

Sotilaskurinpitolain (25.3.1983/331) 28 §:n 1 momentin mukaan sotilas-oikeudenkäyntilaissa tarkoitetun rikoksen tultua kurinpitoesimiehen tietoon tai kun on syytä olettaa, että tällainen rikos on tehty, kurinpitoesimiehen on viipymättä huolehdittava, että asiassa toimitetaan esitutkinta.

Lampisen ei voida SKJT:n komentajana toimiessaan edellä kerrotun käskyn antamalla olettaa syyllistyneen mihinkään rikokseen. Hän on tilanteessa toiminut sekä Suomen voimassa olevan lainsäädännön että puolustusvoimissa annetun ohjeistuksen mukaisesti.

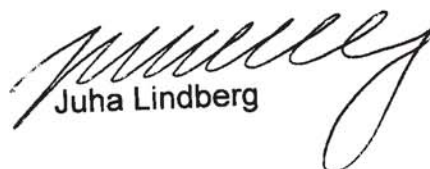
Tämän perusteella päätän, ettei Länsi-Uudenmaan Ateistit ry:n tekemän rikosilmoituksen perusteella määrätä suoritettavaksi sotilasrikosasian esitutkintaa.

Maavoimien komentaja
Kenraaliluutnantti

Raimo Jyväsjärvi

Johtava sotilaslakimies
Varatuomari

Juha Lindberg

JAKELU Everstiluutnantti Matti Lampinen
Länsi-Uudenmaan Ateistit ry.
ISSLE

TIEDOKSI PEOIK-OS

5/JLI/JLI